

Doświadczenia z procesu pozyskania i dofinansowania oraz realizacja i spodziewane efekty projektu dofinansowanego z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007 – 2013: „Zwiększanie możliwości retencyjnych oraz przeciwdziałanie powodzi i suszy w ekosystemach leśnych na terenach nizinnych” oraz „Przeciwdziałanie skutkom odpływu wód opadowych na terenach górskich. Zwiększanie retencji i utrzymanie potoków oraz związanej z nimi infrastruktury w dobrym stanie”

Cele gospodarowania wodą w lasach

Zasadniczymi celami gospodarowania wodą w lasach są :

- zachowanie stabilnych warunków rozwoju ekosystemów przez zapobieganie przed zbyt wysokim lub zbyt niskim położeniem zwierciadła wody,
- kształtowanie optymalnych warunków wilgotnościowych w glebach leśnych,
- zaspokojenie ilościowych i jakościowych potrzeb wodnych użytkowników i konsumentów wody, zlokalizowanych na terenach leśnych oraz przyległych,
- spowolnienie obiegu wody w siedliskach ,
- ochrona zasobów wodnych przed zanieczyszczeniem,
- ochrona przed niszczącym działaniem wody (zasobów przyrodniczych i infrastruktury)
- ochrona i rozwój różnorodności biologicznej oraz krajobrazowej,
- poprawa warunków wypoczynku oraz rekreacji na terenach leśnych.

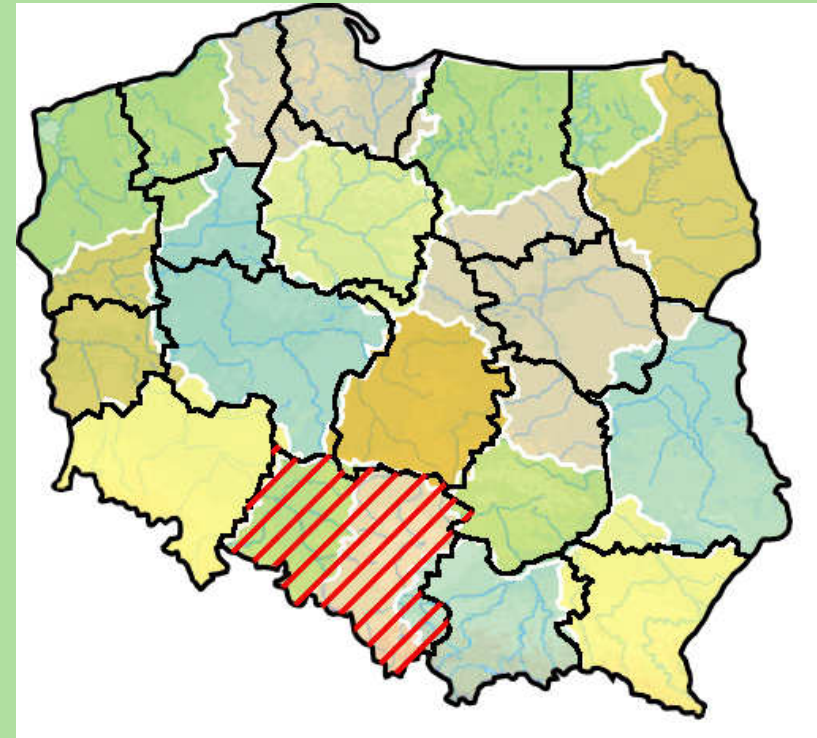
Finansowanie projektu

- W 1997 roku opracowano „Zasady planowania i realizacji małej retencji w Lasach Państwowych”. Zdefiniowano w nim pojęcie małej retencji, jako zdolność do gromadzenia wody w małych zbiornikach naturalnych i sztucznych oraz podpiętrzania wody w korytach rzek i potoków, kanałach i rowach.
- W związku z możliwościami finansowymi związanymi z członkostwem Polski w Unii Europejskiej, w 2006 r. pojawił się pomysł skoncentrowania tego typu działań i opracowania wniosku o dofinansowanie z Funduszu Spójności
- W marcu 2007 r. na mocy porozumienia z Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych Centrum Koordynacji Projektów Środowiskowych (CKPS) otrzymało zlecenie na wykonanie koncepcji programowo przestrzennej dla projektu.
- Projekt małej retencji współfinansowany jest ze środków Funduszu Spójności. Maksymalny poziom dofinansowania sięga do 85% kosztów kwalifikowanych. Pozostałe 15% stanowi wkład własny beneficjenta – PGL LP. Projekt uzyskał akceptację Ministerstwa Rozwoju Regionalnego i znajduje się na liście projektów kluczowych III Osi Priorytetowej Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. Zgodnie z unijną zasadą perspektywy finansowania przedsięwzięć na lata 2007-2013, realizacja projektu musi zakończyć w 2015 roku

Zasięg projektu

W projekcie uczestniczy w nim 190 Nadleśnictw z 17 Regionalnych Dyrekcji Lasów Państwowych. Planuje się realizację zadania, o wartości około 176 mln zł. Program ten rozpoczęto także realizować na terenie Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Katowicach, która obejmuje swym zasięgiem powierzchnię 25 049 km², z czego 752 tys. ha to powierzchnie leśne. Terytorialnie dyrekcja obejmuje województwa: śląskie, opolskie, małopolskie oraz fragmentarycznie łódzkie (łącznie 55 powiatów), a pod względem przynależności do właściwych jednostek zarządzających wodami znajdują się ona na obszarach działania Regionalnych Zarządów Gospodarki Wodnej w Gliwicach, Krakowie, Poznaniu i Wrocławiu. Część obiektów zlokalizowana będzie na obszarach Natura 2000 lub na innych formach ochrony przyrody.

Ze względu na wielkość oraz odmienną specyfikę geomorfologiczną obszaru zajmowanego przez RDLP Katowice realizacja zadań związanych z retencją odbywa się w dwóch projektach:

- ✓ tereny nizinne - *„Zwiększanie możliwości retencyjnych ekosystemów leśnych oraz przeciwdziałanie przyczynom suszy w ekosystemach leśnych na terenach nizinnych”*
- ✓ tereny górskie - *„Przeciwdziałanie skutkom odpływu wód opadowych na terenach górskich. Zwiększenie retencji i utrzymanie potoków oraz związanej z nimi infrastruktury w dobrym stanie”*

PROJEKT MAŁEJ RETENCJI W TERENACH NIZINNYCH

W zależności od warunków środowiskowych stosowane będą różne metody retencji:

- zwiększenia wykorzystania zasobów wodnych poprzez adaptację istniejących systemów melioracyjnych do pełnienia funkcji retencyjnych oraz niwelowanie ich negatywnego oddziaływania na ekosystemy, w tym podpiętrzanie wody w sieci rowów melioracyjnych, a lokalnie likwidację zbędnych rowów,
- budowy zbiorników wodnych,
- spowolnienia obiegu wody w zlewniach za pomocą progów, bystrotoków, urządzeń piętrzących na ciekach,
- renaturyzacji mokradeł, między innymi poprzez zahamowanie odpływu wód powierzchniowych.

W ramach projektu budowane lub modernizowane będą następujące rodzaje obiektów:

- piętrzące, w tym: zastawki, progi piętrzące, progi piętrzące z brodami dla przejazdu pojazdów, jazy, groble, przelewy, przepusty piętrzące,
- liniowe, w tym: rowy doprowadzające (*doprowadzalniki*), kanały;
- powierzchniowe, w tym: zbiorniki wodne, rozlewiska.
- brody;
- przepusty.

Planuje się przeprowadzenie działań mających na celu przywrócenie naturalnych meandrów rzek, zasypywanie (likwidację) zbędnych rowów odwadniających oraz renaturyzację obszarów wodno-błotnych.

PROJEKT MAŁEJ RETENCJI W TERENACH GÓRSKICH

Celem głównym projektu jest spowolnienie odpływu wód oraz zwiększenie możliwości retencyjnych zlewni górskich.

Cele szczegółowe to:

- ✓ Retencjonowanie i renaturyzacja cieków stałych oraz obszarów podmokłych.
- ✓ Ograniczanie i kontrola spływu powierzchniowego
- ✓ Wyrównywanie i spowalnianie spływu wód wezbraniowych

Retencjonowanie i renaturyzacja cieków stałych oraz obszarów podmokłych

- ❖ Przywracanie naturalnego kształtu cieku
- ❖ Przywracanie ciągłości biologicznej cieku
- ❖ Przywracanie funkcji obszarom mokradłowym
- ❖ Przebudowa i budowa budowli spowalniających spływ wody
- ❖ Zbiorniki retencyjne

PROJEKT MAŁEJ RETENCJI W TERENACH GÓRSKICH

Ograniczanie i kontrola spływu powierzchniowego (retencja stokowa)

- ❖ Zabudowa dróg i szlaków zrywkowych
- ❖ Zabezpieczanie cieków okresowych
- ❖ Neutralizacja skutków i ograniczanie spływu powierzchniowego

Wyrównywanie i spowalnianie spływu wód wezbraniowych

- ❖ Budowa zbiorników o funkcji przeciwpowodziowej
- ❖ Przeciwdziałanie niszczącej sile wód wezbraniowych
 - Budowle i zabiegi wytrącające energie wody
 - Rozbiórka i modernizacja budowli niedostosowanych do wód wezbraniowych

PROJEKT MAŁEJ RETENCJI W RDLP KATOWICE

Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Katowicach uczestniczy w realizacji zadań z zakresu Małej Retencji w terenach nizinnych i górskich.

W ramach schematu organizacyjnego struktury Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Katowicach działa Zespół ds. Programów Pomocowych i Integracji z UE.

Do zadań Zespołu należy pozyskiwanie i organizacja procesu wykorzystania funduszy zewnętrznych wraz z ich rozliczeniem na potrzeby Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych, jak również pomoc w pozyskiwaniu funduszy zewnętrznych dla jednostek organizacyjnych Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Katowicach (łącznie 41 jednostek).

Zespół ten pełni rolę koordynatora projektu Małej Retencji na poziomie Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Katowicach.

PROJEKT MAŁEJ RETENCJI W RDLP KATOWICE

W ramach realizacji Programu Małej Retencji na terenach nizinnych (Nadleśnictwa: Brynek, Brzeg, Gidle, Kluczbork, Lubliniec, Namysłów, Olesno, Opole, Rudziniec, Rybnik, Świerklaniec, Tułowice, Zawadzkie) przewiduje się zretencjonować 710 336 m³ wody. Koszt realizacji zadań oszacowano na 9 846 984 zł.

W terenach górskich (Nadleśnictwa: Andrychów, Bielsko, Jeleśnia, Prudnik, Sucha, Ujszoły, Ustroń, Węgierska Górka, Wisła) z uwagi na inną specyfikę terenu i inny rodzaj zabudowy przewiduje się zretencjonować 102 563 m³ wody, oraz wykonać przebudowę 34 175 km potoków górskich. Łączny szacowany koszt realizacji zadań z tego zakresu oszacowano na 11 443 900 zł.

Zadania z zakresu zabudowy (przebudowy) dróg oraz szlaków zrywkowych obejmują zakres 265.9 km dróg i szlaków, a ich koszt szacuje się na wartość 3 286 000 zł.

Łączny koszt zadań przewidzianych do realizacji przez jednostki podległe RDLP Katowice to 24 576 884 zł.